

Mielipiteet

Mielipidetöimitus: mielipide@ilkkapohjalainen.fi
Mielipidetöimittaja Jukka Porola 06 247 7943

Osa mielipidekirjoituksista

julkaistaan ainoastaan verkkosivulla: <https://ilkkapohjalainen.fi/yleisolta>

Ahkeria käsiä vai tunnustettua osaamista?

Puheenvuoro

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on nyt käynnissä jo kolmatta vuotta. Viime vuoden lopussa Ukrainasta paenneita tilapäistä suojelua saavia oli maassamme lähes 67 000. Vastaanottojärjestelmästä kuntiin siirtyneitä heistä oli noin 15 000. Etelä-Pohjanmaalla heitä oli miltei 2 000, joista neljännes oli siirtynyt kuntalaisiksi. Mitä pidempään sota kestää, sitä todennäköisemmin suuri osa ukrainalaisista jää Suomeen pysyvästi.

Ukrainalaisten kannalta keskeinen kysymys on, miten he työllistyivät parhaiten. Suomessa korostetaan usein ukrainalaisten olevan erittäin ahkeria ja tyytyväisiä työntekijöitä. Heidät nähdään ”integraatiomyönteisinä”. Keskustelua siivittää usein jokin heidän ahkeruuttaan todistava tarina. Esimerkiksi kuinka Ukrainassa korkeakoulutusta vaatineessa ammatissa työskennellyt tekee nyt suorittavaa työtä Suomessa ja on aikaisempaa tyytyväisempi työhönsä.

Näiden puhe- ja ajatustapojen tarkoitus on hyvä. Ukrainalaiset pyritään esittämään myönteisessä valossa. Samanaikaisesti kuitenkin nousee esiin osin tiedostamattomia sosiaalisen järjestyksen kuvia. Näemme ukrainalaiset helposti ”uhreina”, jotka omalla ahkeruudellaan ovat ansainneet tunnustuksen ja hyväksynnän. Tässä kuvaelmassa meille puolestaan lankeaa hyväntekijän rooli. Tämä meidän rakentamamme kuva ei anna ääntä ukrainalaisille. Kyse

Toni Ahvenainen

Tutkija
Siirtolaisuusinstituutti,
Seinäjoen yksikkö

Markku Mattila

Vastaava tutkija
Siirtolaisuusinstituutti,
Seinäjoen yksikkö

on klassisesta valtaväestön ja vähemmistön välisestä asetelmasta, jossa ihmisryhmien välisiä suhteita muovataan määrittelemällä osapuolten roolit yksipuolisella päätöksellä.

Ukrainalaisten ääni voisi kertoa meille, kuinka haavoittuvassa asemassa olevat ovat pakkoraossa: he joutuvat ottamaan vastaan mitä tahansa tarjottua työtä, sillä tilapäinen suojelu voi loppua milloin vain. Ahkeraksi keuhuttu korkeakoulutettu ukrainalainen saat- taan täällä joutua tekemään sellaista suorittavaa työtä, josta hän on ponnistellut koko elämänsä pois. Pakolaisuuden takia hän joutuu rikkomaan aiemman elämänsä jatkuvuuden ja ottamaan vastaan sen, mitä hänelle tarjotaan.

Siirtolaisuusinstituutin Seinäjoen yksikkö haastatteli kymmeniä ukrainalaisia tutkiessaan ukrainalaisten vastaanottoa maakuntaan. Monet kertoivat harkitsevansa pysyvää jäämistä tänne. Pontimena oli toivo turvallisuudesta, mutta myös sosiaalisen nou-

sun mahdollisuudesta. He arvostavat yhteiskuntamme tarjoamia mahdollisuuksia mm. uranvaihtoon sekä lasten tilaisuutta saada Ukrainassa arvostettu eurooppalainen koulutus. Ukrainalaiset eivät näe itseään vain työelämän käsipareina, vaan tekevät suunnitelmia tulevaisuudestaan uudessa ympäristössä.

Ukrainalaisten asianmukainen ja reilu työllistyminen on maakunnan etu. Realismia toki on, että kielikoulutuksen lisäksi monet tarvitsevat joko täydentävää tai kokonaan uuden koulutuksen.

Ajatukset ukrainalaisten poikkeuksellisesta ahkeruudesta tulisi kuitenkin lopettaa ja alkaa pohtia heidän tulevaisuuttaan nykyaikaisen urasuunnittelun ja osaamisen tunnistamisen kautta. Se tarkoittaa, että heidän inhimillinen pääomansa ja osaamisensa otetaan maakunnassa käyttöön sosiaalisesti kestäväällä tavalla. Asianmukaiset työllistämisen tavat avaavat tietä myös hyvälle väestösuhteille. Tämän lisäksi ne voivat avata uusia kehityspolkuja maakunnan tulevaisuuteen - sellaisia polkuja, joita ei olisi lainkaan olemassa ilman ukrainalaisia.

Siirtolaisuusinstituutin Seinäjoen yksikkö jatkaa ukrainalaisten kotoutumisen tutkimusta. Seuraavaksi kartoitamme onnistuneita ukrainalaisten työllistämisen tapoja ja levitämme niistä tietoa. Hanke tukee sekä ukrainalaisten kotoutumista että maakunnan elinkeinoelämän valmiuksia ottaa heitä vastaan.

Keskustelu jatkuu!